

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Lahden kaupunkiseutusuunnitelma ja
Päijät-Hämeen rakennemalli 14.6.2021

Sisällysluettelo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	3
Työn tarkoitus	3
Suunnittelualue	4
Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet	4
Kaupunkiseutus suunnitelman ja rakennemallin sisältö	5
Osalliset	6
Osallistuminen ja tiedottaminen	7
Viranomaisyhteistyö	8
Selvitykset	9
Vaikutusten arviointi	10
Yhteystiedot	10
Tavoitteellinen aikataulu	11

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin OAS:ssa kuvataan työn lähtökohtia sekä kuntalaisten ja sidosryhmien osallistumismahdollisuuksia työn eri vaiheissa. Suunnitelmassa tunnistetaan kaavan keskeiset vaikutukset ja kuvataan, miten niitä on tarkoitus arvioida. OAS:a täydennetään suunnittelutyön edistyessä ja tehtyjä täydennyksiä voi seurata Päijät-Hämeen liiton kotisivuilta tai kysymällä asiaa liiton toimistosta.

Työn tarkoitus

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistusluonnoksessa esitetään kaupunkiseutusuunnitelman laatiminen pakolliseksi Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupunkiseuduilla. Näillä suurilla kaupungeilla on maankäytön, asumisen ja liikenteen seudullinen MAL-suunnitelma valtion kanssa.

Päijät-Hämeen liitto ja Lahden kaupunkiseudun MAL-kunnat yhteistyössä Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskusten kanssa valmistautuu laatimaan vuosien 2021 ja 2022 aikana kaupunkiseutusuunnitelman, joka vastaa MAL-sopimusta ja MRL-luonnoksen vaatimuksia kaupunkiseutusuunnitelmasta. Kaupunkiseutusuunnitelma ei ole lainvoimainen kaava, mutta se antaa hyvän pohjan kuntien yleiskaavojen laadinnalle.

Päijät-Hämeen rakennemalli on vastaava työ kuin Lahden kaupunkiseutusuunnitelma, mutta se kattaa koko maakunnan alueen. Rakennemalli toimii hyvänä pohjana näiden kuntien yleiskaavan laadinnalle sekä kokonaismaakuntakaavan uudistamiselle, joka on tarkoitus käynnistää kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin valmistuttua. Päijät-Hämeen kokonaismaakuntakaavan uudistaminen on tärkeää ajantasaisuuden tarkistamisen lisäksi myös sen vuoksi, että Päijät-Hämeeseen liitettyä litin kuntaa koskevat vielä siihen asti Kymenlaakson vaihemaakuntakaavat.

Lahden kaupunkiseutusuunnitelman hyväksyvät Lahden MAL-kuntien valtuustot ja Päijät-Hämeen rakennemallin Hartolan, Sysmän ja Padasjoen kunnat sekä Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto.

Suunnittelualue

Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmaan kuuluvat kaikki MAL-kunnat: Lahti, Heinola, Orimattila, Hollola, Asikkala, Iitti ja Kärkölä (keltainen alue oheisella kartalla).

Päijät-Hämeen rakennemalli kattaa myös maakunnan pohjoiset kunnat Hartolan, Sysmän ja Padasjoen.

Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Lähtökohdia ja tavoitteita kaupunkiseutusuunnitelmalle määrittävät maakunnan ja kuntien strategiat sekä MAL-sopimus. Tarkemmin työn tavoitteita määritellään suunnitelmien tavoitevaiheessa. Eri sidosryhmiä kuullaan verkkokyselyillä ja kuntakierrosten haastatteluilla ja niiden anti viedään valtuustoseminaariin keskusteltavaksi ja päätettäväksi.

Työn tueksi luodaan vaihtoehtoisia tulevaisuuden skenaarioita, joiden pohjalta määritellään väestönkasvuun ja työpaikkojen määrään liittyvät määrälliset tavoitteet.

Työn erilaiset ja mahdollisesti keskenään ristiriitaisetkin tavoitteet sovitetaan suunnitelmissa yhteen ja työstetään konkreettisiksi alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoitteiksi.

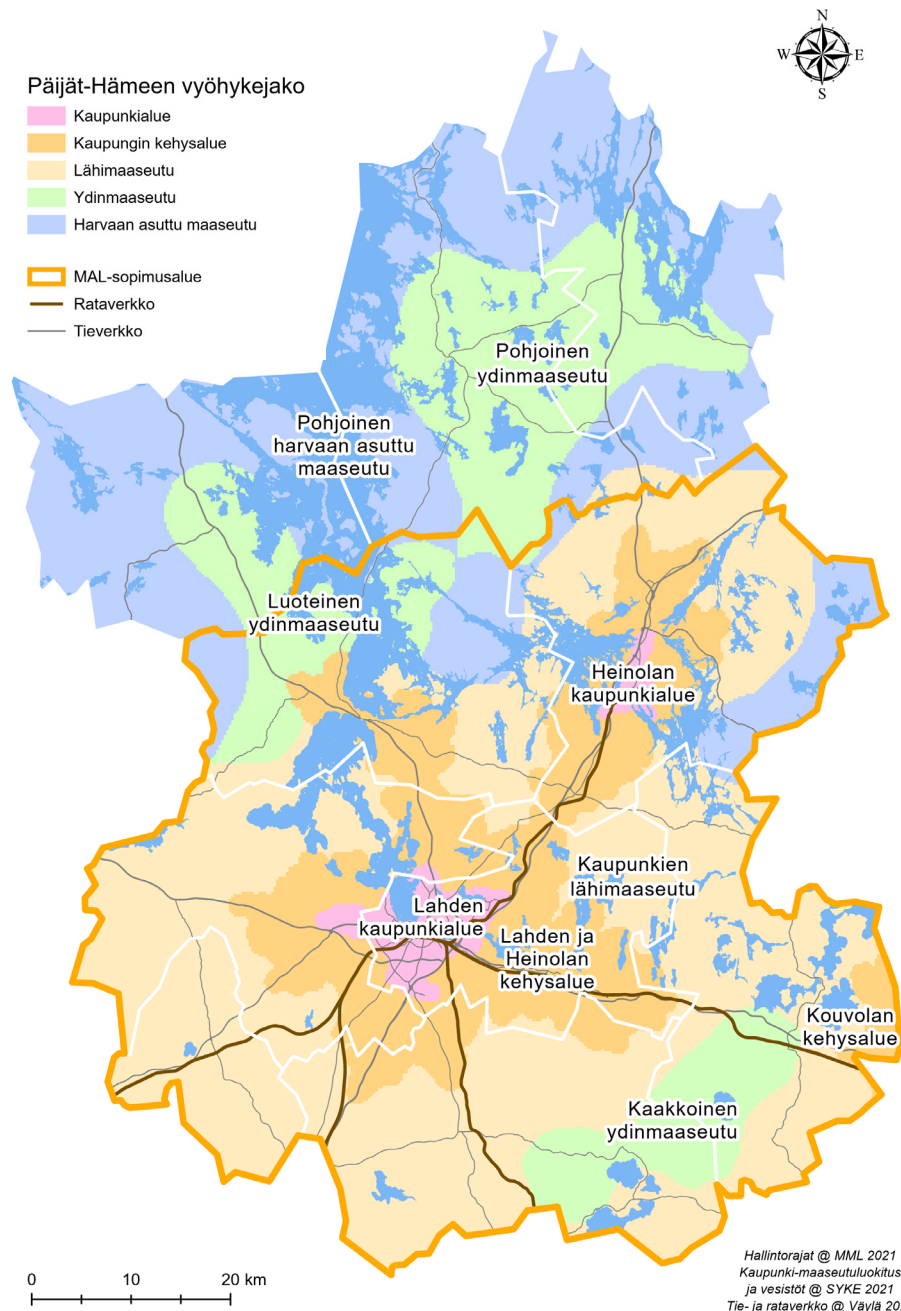
Lahden kaupunkiseutusuunnitelman suunnittelualueeseen kuuluvat keltaisella merkityt MAL-sopimuskunnat. Päijät-Hämeen rakennemallissa suunnittelualue laajennetaan koskemaan myös Hartolaa, Sysmää ja Padasjokea.

Kaupunkiseutus suunnitelman ja rakennemallin sisältö

Kaupunkiseutus suunnitelmalla ja rakennemallilla on määrä sovittaa yhteen seudun yhdyskuntarakenteen, liikennejärjestelmän ja viherrakenteen kehittämisen periaatteet pitkällä aikavälillä. Myös lyhyemmän aikavälin konkreettisia toimenpiteitä on mahdollista osoittaa.

- Yhdyskuntarakenteen osalta tarkastellaan kaupunkiseudun väestön ja asu- misen, työpaikkojen ja elinkeinojen, palvelujen ja vapaa-ajan alueiden sekä näitä yhdistävien liikenneväylien ja teknisen huollon verkostojen sijoittu- mista ja niiden keskinäistä suhdetta.
- Liikennejärjestelmän osalta tarkastellaan seudun liikenneväylien ja niiden solmukohtien, eri liikennemuotojen terminaalien ja muun liikkumisympä- ristön sekä henkilö- ja tavaraliikenteen eri muotojen muodostamaa koko- naisuutta. Suunnitelmissa korostuu kestävä liikkuminen.
- Viherrakenteen osalta tarkastellaan seudun pääosin rakentamattomien ja kasvullisten alueiden ja niiden välisten yhteyksien muodostamaa verkos- toa, joka kattaa suojelu- ja virkistysalueiden lisäksi vesialueita sekä sel- laiset metsätalous- ja peltoalueet, joilla on erityistä merkitystä alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, virkistys- ja ilmastonmuutoksen kannalta ja johon liittyvät myös raken- netun ympäristön kasvulliset alueet.

Yleispiirteinen yhdyskuntarakenne Päijät-Hämeen maakunnan alueella.

Osalliset

Kaupunkiseudullisia alueidenkäytön periaatteita määriteltäessä tärkeimpiä osallisia ovat alueen kunnat ja Päijät-Hämeen liitto. Kuntien ja liiton edustajat osallistuvat työn valmistelusta vastaavaan suunnitteluryhmään, joiden tukena ovat Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskusten asiantuntijajäsenet. Työn aikana ollaan yhteydessä Väylävirastoon, Traficomiin, Museovirastoon, Lahden kaupungin museoon, Metsähallitukseen ja Puolustusvoimiin.

Muita osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin rakennemalli saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Liikenteen kysymyksissä Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäryhmä otetaan mukaan suunnitteluun. Ryhmässä ovat edustettuina alueen kunnat, Lahden seudun liikenne, Päijät-Hämeen liitto, Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskukset, Väylävirasto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Hämeen poliisilaitos, Liikenneturva sekä Hämeen kauppakamari ja Päijät-Hämeen yrittäjät elinkeinoelämän edustajina.

Keskus- ja kaupan palveluverkkoselvityksen ohjausryhmään kutsutaan Kesko, Osuuskauppa Hämeenmaa, Lidl, Hämeen kauppakamari, Päijät-Hämeen yrittäjät, ELY-keskus ja Ladec.

Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Lahden seudun kehitys Ladec Oy
 - Lahti Region
 - Päijät-Hämeen kylät
 - Teollisuusseura
 - Teknologiateollisuus
 - Hämeen Kauppakamari
 - Päijät-Hämeen yrittäjät
 - Rakennusteollisuus
 - Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
 - Palvelualojen työnantajat Palta ry
 - Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
 - Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry
 - MTK
 - Metsäkeskus
 - Kanta-Hämeen metsänhoitoyhdistys
 - Pro Agria Etelä-Suomi
-

Osallistuminen ja tiedottaminen

Kaupunkiseutusuunnitelmassa osallistuminen järjestetään pääasiallisesti työtä varten nimetyn suunnitteluryhmän työskentelyn avulla. Ryhmän kautta saadaan kuntien näkemyksiä mukaan suunnitteluun. Järjestettävistä tiedotustilaisuuksista ja työpajoista sovitaan yhteisesti.

Laajempi osallistuminen toteutetaan suunnittelun yhteydessä järjestettävissä seminaareissa, kyselyissä työpajoissa ja haastatteluissa, joita on kuvattu alla olevassa taulukossa.

SUUNNITTELUVAIHE	PALAUTTEEN ANTAMINEN	ARVIOITU AJANKOHTA	MISSÄ TIEDOTETAAN
Aloitusvaihe	Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS) voi antaa mielipiteen Lausunnot viranomaisilta OAS:sta	Kesä-syky 2021	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä
Tavoitteet	Verkkopohjainen kysely asukkaille ja kesäasukkaille Kuntien kesätoreilla kiertää vuorovaikutussuunnittelijat, jotka keräävät palautetta asukkailta ja kesäasukkailta Yritysten ja elinkeinoelämän edustajille järjestetään tiedotustilaisuus ja verkkopohjainen kysely Valtuustoseminaari	Kesä-syky 2021	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä
Vaihtoehtoiset kaupunkiseutusuunnitelmat ja rakennemallit	Työpajat kuntalaisille yrityksille ja LAB oppilaitosyhteistyössä mukana oleville opiskelijoille Mielipiteen antaminen vaihtoehtoisista kaupunkiseutusuunnitelmista ja rakennemalleista Lausunnot viranomaisilta	Syky-talvi 2021	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä
Arviointi	Työpajat kuntalaisille ja yrityksille Lausunnot viranomaisilta	Talvi 2022	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä
Ehdotusvaihe	Yleisötilaisuus Muistutuksen jättäminen kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennemallin ehdotuksista Viranomaisneuvottelu	Talvi 2022	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä
Hyväksyminen	Kuntien valtuustot ja maakuntavaltuusto hyväksyvät suunnitelman. Päätöksistä on hallintolain mukainen valitusosoikeus	Talvi 2022	Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilla ja somekanavissa Etelä-Suomen Sanomissa ja kuntien ilmaisjakelulehdissä

Päijät-Hämeen liiton verkkosivuilta löytyvät kaikki työhön liittyvät asiakirjat. Niihin on mahdollista käydä tutustumassa myös paikan päällä liiton toimistossa.

Viranomaisyhteistyö

Kunnat ovat nimenneet viranhaltijansa suunnitteluryhmään, joka osallistuu työhön tiiviisti. MAL-poliittinen ohjausryhmä ohjaa MAL-sopimusalueelle laadittavaa Lahden kaupunkiseutusuunnitelmaa ja Päijät-Hämeen maakunnan maankäytön ohjausryhmä maakunnan alueelle laadittavaa Päijät-Hämeen rakennemallia.

Suunnittelutöiden aloituspalaverit on järjestetty keväällä 2021 ja niissä käsiteltiin luonnokset työohjelmista ja OAS:sta. Siihen osallistuivat työryhmän jäsenet ja sen asiantuntijajäseniä ELY-keskuksesta. Suunnittelupalavereita järjestetään useita eri suunnitteluvaiheissa ja niistä sovitaan työn edetessä.

Kunta- ja muiden viranomaisten kanssa järjestetään neuvotteluja Lahden kaupunkiseutusuunnitelmaa ja Päijät-Hämeen rakennemallia koskevista selvityksistä ja yhteistyömahdollisuuksista selvitysten laadinnassa sekä suunnittelutyön edetessä suunnittelupalavereja tai työkokouksia yhteisen näkemyksen löytämiseksi keskeisissä suunnitteluratkaisuissa.

Viranomaisilta pyydetään lausunnot OAS:sta ja Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin vaihtoehdoista. Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestetään sitten, kun ehdotusvaiheen muistutusten yhteenveto ja vastineluonnos ovat käytössä.

Selvitykset

Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin suunnitteluratkaisujen tueksi ja vaikutusten arviointia varten tarvitaan erilaisia selvityksiä. Selvitysten määrä ja sisältö tarkentuvat suunnittelun edetessä. Tässä vaiheessa selvitystarpeita on tunnistettu seuraavista aihealueista:

- Päijät-Hämeen skenaariotyö, tulevaisuuskuvat ja -polut
- väestön ja työpaikkojen kasvuennusteet
- viherverkostoselvitys
- yhdistetty keskus- ja kaupan palveluverkkoselvitys, jossa tunnistetaan alueen eri keskusten profiilit
- lisäraiteiden aluevaraus selvitys välillä Kerava-Lahti-Luumäki
- liikenteen kokonaistarkastelu
- matkailu- ja tapahtumaselvitys

Olemassa olevia selvityksiä voidaan hyödyntää seuraavista aihealueista:

- Alueellisen junaliikenteen selvitys, Väylä, työ käynnissä
- Kestävät matkaketjut Päijät-Hämeessä, SitoWise, työ käynnissä
- Henkilöliikennetutkimus 2016 ja YKR-työmatkat, otteita analyyseistä, Päijät-Hämeen liitto, 2019
- Elinkeinoelämän selvitys, FCG, 2019
- Päijät-Häme – Yritykset, Päijät-Hämeen liitto, 2021
- Päijät-Häme – Väestö, Päijät-Hämeen liitto, 2020
- Päijät-Häme – Vakituinen asuminen, Päijät-Hämeen liitto, 2020
- Päijät-Häme – Vapaa-ajan asuminen, Päijät-Hämeen liitto, 2020
- Päijät-Häme – Työllisyysaste, Päijät-Hämeen liitto, 2020
- Päijät-Häme – Työpaikat ja työssäkäynti, Päijät-Hämeen liitto, 2019
- Päijät-Häme – Kuntien välinen muuttoliike, Päijät-Hämeen liitto, 2019
- Päijät-Häme – Koulutus, Päijät-Hämeen liitto, 2019
- Päijät-Hämeen kylien kyläsuunnitelmat

Vaikutustarkastelu

Vaikutustarkastelussa huomioidaan Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin strateginen taso, tehtävä ja tarkoitus.

Vaikutustarkastelun näkökulmana ovat vaikutukset seudun elinvoimaan, kuntatalouteen ja ympäristöön ja ilmastoon. Liikenteen osalla vertailua tehdään Päijät-Hämeen liikennemallia tukena käyttäen. Lisäksi vaihtoehtojen vaikutuksia arvioidaan siitä näkökulmasta, miten ne toteuttavat työlle asetettuja muita laadullisia tavoitteita.

Suunnitelmien vaihtoehtoja arvioidaan viranomaistyönä sekä työpajoissa, joita järjestetään työryhmälle, seudun asukkaille ja yrityksille.

Yhteystiedot

YHTEYSTIEDOT		
PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO	Hämeenkatu 9	etunimi.sukunimi@paijat-hame.fi
	PL 50, 15111 LAHTI	www.paijat-hame.fi
ALUEIDEN KÄYTTÖ JA LIIKENTEEN VASTUUALUEET		
Niina Ahlfors, aluesuunnittelujohtaja	040 531 7628	niina.ahlfors@paijat-hame.fi
Liikenne ja yhdyskuntatekninen huolto		
Jaana Martikainen, suunnittelupäällikkö	044 371 9467	jaana.martikainen@paijat-hame.fi
Suunnittelua palveleva tutkimustoiminta		
Jukka Mikkonen, tutkuspäällikkö	040 723 8226	jukka.mikkonen@paijat-hame.fi
Asuminen ja elinkeinot		
Tanja Gangsö, erityisasiantuntija	044 371 9451	tanja.gangso@paijat-hame.fi
Ympäristö ja luonnonvarat		
Kaisa Torri, erityisasiantuntija	040 774 7060	kaisa.torri@paijat-hame.fi
Paikkatiedot		
Henri Korhonen, suunnittelija	044 371 9437	henri.korhonen@paijat-hame.fi

Tavoitteellinen aikataulu

	2021				2022			
	Tammi-Helmi-Maalis	Huhti-Touko-Kesä	Heinä-Elo-Syys	Loka-Marras-Joulu	Tammi-Helmi-Maalis	Huhti-Touko-Kesä	Heinä-Elo-Syys	Loka-Marras-Joulu
Aloituskokous	1.2.–31.3. Kuntakierrokset 1.2.–15.3. Lähtötietoaineistot 1.2.–15.5. Nykytilakartat 23.4. Aloituskokous 3.5.–11.6. OAS							
Tavoitteet		3.5.–10.9. Tavoitteet 3.5.–13.8. Kyselyt kunnille, kuntalaisille ja yrityksille 14.9. Valtuustoseminaari						
Selvitykset		3.5.–17.12. Elinkeino, liikenne, viherverkosto ja väestö 3.5.–31.8. Tulevaisuuskuvat ja -polut						
Vaihtoehtoiset suunnitelmat			3.11. Työpajat kuntalaisille, yrityksille ja opiskelijoille 11.10.–14.1. Vaihtoehtokarttojen laatiminen 17.1.–11.2. Vaihtoehtojen nähtävillä olo					
Arviointi				17.1. Suunnitteluryhmän työpaja 14.2. Työpajat kuntalaisille ja yrityksille 14.1.–11.3. Yhteenveto vertailuista 28.2. Suunnitteluryhmä; vaihtoehdon valinta				
Suunnitelma-ehdotus				14.3.–13.5. Suunnitelmien viimeistely 18.4.–13.5. Vaikutusten arvioinnin täydentäminen Viranomaisneuvottelu/lausuntokierros 31.5. Ehdotuksen nähtävillä olo 13.6.–12.8.				
Hyväksyminen						MAL-kuntien valtuustot 26.9. Maakuntavaltuusto 3.12.		

Osoite

Hämeenkatu 9, PL 50
FIN-15111 LAHTI

Puhelin

[www.paijat-hame.fi/
henkilokunta/](http://www.paijat-hame.fi/henkilokunta/)

e-yhteys

etunimi.sukunimi@paijat-hame.fi
www.paijat-hame.fi
[#phliitto](https://twitter.com/phliitto)